

[Poul Møller.]

er så alvorlig, at ekstraordinære foranstaltninger kan være påkrævede, men det er væsentligt for os, at vi, inden man tilslutter sig hvilke som helst foranstaltninger regeringen foreslår, i fællesskab forsøger at finde årsagerne til vore økonomiske kalamiteter, for kun derved kan vi undgå at kalde nye vanskeligheder ned over os.

Vi har oplevet år med gode konjunkturer, som det allerede er fremhævet her i debatten. Den internationale handel har været højt udviklet gennem de senere år, og vort råstof-fattige land har kunnet indkøbe råvarerne til vor produktion billigere, end tilfældet har været gennem, jeg havde nær sagt en menneskealder før os. Vi har desuden haft den umådelige fordel, at de internationale priser har været særdeles stabile; priserne på de varer, vi har købt i udlandet, har ligget på et lavt og et fast niveau. Når vi ikke desto mindre har set de prisstigninger på 7 pct., statsministeren omtalte i sin rede-gørelse, og når vi trods dette gunstige bytteforhold for Danmark har oplevet, at vore valutareserver er blevet opspist trods store lånoptagninger i udlandet, så må vi sige, at det ikke har været muligt for dette lands ledelse at skøtte de gunstige muligheder vel, at den ikke har evnet at udnytte den gunstige situation.

De vanskeligheder, vi står over for, kendetegnes også derved, at man nu vil pålægge befolkningen nye og ekstraordinært tyngende byrder, byrder, som vil tynde lige så kraftigt, lige så stærkt på befolkningen som de byrder, der blev pålagt ved omsætningsforliget for få måneder siden. Og når statsministeren nu maner til dystre alvor, må vi først gøre opmærksom på, at vore vanskeligheder er selvskabte, og at de kun kan føres tilbage til en mangelfuld ledelse af landets økonomi.

Der er flere omstændigheder, som umiddelbart falder i øjnene og viser, at regeringen ikke har haft den brede ryg, som skal til for at bære gode tider. Man har gennem de sidste 5-6 år forsøgt at piske det offentlige og specielt statens forbrug i vejret, så dets stigning blev stadig og stadig raskere end den almindelige økonomiske vækst i vort samfund. Der har været en vækst i vor almindelige samfundsøkonomi, men staten løb i forvejen. Endnu i finans-

året 1952-53, da vi havde en borgerlig regering, lå statens samlede drifts- og anlægsudgifter på 3.357 mill. kr. Gennemføres regeringens forslag for det kommende finansår, som de nu er forelagt, vil statens udgifter for 1963-64 overstige 10.300 mill. kr. Det drejer sig altså om en tredobling af de offentlige udgifter på ca. 10 år. I finansåret 1958-59 udgjorde udgifterne 5.206 mill. kr. I 1963-64, altså 5 år efter, er de fordoblet til de nævnte 10.300 mill. kr. Kun i det finansår, vi er i, er det lykkedes at holde lidt igen på stigningsraten takket være de bånd, oppositionen sidste forår gennem det økonomisk-politiske forlig fik lagt på regeringen. Men så snart disse bånd er løsnet og regeringen er frigjort fra aftalen, vender den nu tilbage til den fulde ekspansionspolitik, der markeres ved, at statens udgifter i det kommende finansår vil stige med ca. 1.800 mill. kr. eller med mere end 20 pct., hvis regeringen har magt, som den har agt. Denne offentlige udgiftsstigning er så stor, at den kun i ét tidligere finansår har været større, nemlig i det katastrofeprægede finansår 1961-62, da staten brugte hele det overskud, der var opsamlet, og da statens udgifter steg med 25 pct. Disse 25 pct. er vi nu ved at nærme os igen inden for et enkelt finansår som stigning i de offentlige udgifter. Enhver objektiv økonomisk vurdering af landets vanskeligheder må standse ved denne kendsgerning, som naturligvis i et økonomisk klima med fuld beskæftigelse vil fremme inflationen. En stigning i det offentlige forbrug er fuldt ud lige så inflationsfremmende som en stigning i det private forbrug; det er en kendsgerning, som folkettinget bør holde sig for øje i de kommende dages forhandlinger.

Denne stigning i det offentlige forbrug, denne tredobling på 10 år, har medvirket til at fremkalde den overophedning, som landet ikke kan tåle, fordi vore valuta-reserver ikke er stærke nok til det, en overophedning, som giver sig udtryk i, at staten kaster sig ud i konkurrence med de private erhverv om arbejdskraften, en konkurrence, hvor staten ekspanderer stærkere end eksporterhvervene, der med høje renter må betale investeringerne dyrt, medens statens investeringer rentefrit kan skattefinansieres. I kraft af denne investeringsfordel, denne rentefordel, kan staten byde arbejdskraften